

*ATK-JOHDANTOKURSSI
TILASTOTIETEILIJÖILLE
VAX / VMS - perusteet*

LUENNOLLA KÄSITELTÄVIÄ ASIOITA MA 30.09.1991

Yliopiston tietoliikenneverkko

- tarkoitus
- laajuus
- käyttömahdollisuudet

VAX-tietokoneet

- mitä niitä on
- missä niitä on
- miksi niitä on
- miten niihin pääsee käsiksi?

Yliopiston ATK-koulutus

- tämä kurssi
- tiedekuntien ATK-kurssit
- ATK-keskuksen kurssit
- itseopiskelu

ATK-neuvonta

- neuvontapäivystys
- HELP-komento
- INFO
- ohjelmien omat avustusjärjestelmät
- muut käyttäjät
- kokousjärjestelmät
- oppaat

Tiedotus

- NEWS
- INFO
- kokousjärjestelmät

Käytössäännöt

- käyttäjätunnus ja salasana
- elektronisen viestinnän säännöt ja tavat
- sääntöjen rikkomisen seuraukset

Ohjelmistot

- tekstinkäsittelyohjelmat
  - esim. EVE (käytetään tällä kurssilla), EDT, Emacs
- tilastolliset ohjelmistopakettit
  - esim. SAS, SPSS-X, BMDP
- ohjelmointikielten kääntäjät
  - esim. C, Pascal, FORTRAN, LISP, Cobol, Ada
- muut ohjelmankehitystyökalut
  - esim. LSE, CMS, MMS, DTM, PCA, SCA
- viestintäohjelmat
  - esim. SEND, PHONE, MAIL
- kokousjärjestelmät
  - esim. PortaCOM ja RNEWS
- tietokanta- ja tiedonhallintaohjelmistot
  - esim. Rdb/VMS, Datatrieve, TDMS, CDD, Oracle
- tiedostojen siirto-ohjelmistot
  - esim. Kermit, Zmodem
- matemaattiset ohjelmistot
  - esim. Macsyma
- graafiset ohjelmistot
  - esim. Disspla, SAS/Graph

HARJOITUKSIA MA 30.09.1991

1. Vaihda itsellesi uusi VAX-salasana!

```
$ SET PASSWORD
Old password: <kirjoita tähän vanha salasanasi>
New password: <kirjoita tähän uusi salasanasi>
Verification: <kirjoita uusi salasana vielä kerran>
$
```

Viimeinen kohta tehdään, jotta varmistutaan ettei tehty kirjoitusvirhettä salasanassa. Huom! Salasanat EIVÄT kirjoitu näkyviin.

2. Lähetä lyhyt viesti vierustoverillesi SEND-komennon avulla!

```
$ SEND KAMUN_TUNNUS "Moikka! Miten menee?"
```

tai

```
$ SEND KAMUN_TUNNUS
```

```
KAMUN_TUNNUS: Moikka!
KAMUN_TUNNUS: Miten menee?
KAMUN_TUNNUS:
```

```
$
```

3. Käy lyhyt 'puhelin'keskustelu vierustoverisi kanssa!

```
$ PHONE KAMUN_TUNNUS
```

...(kamu vastaa puhelimeen \$ PHONE ANSWER -komennolla)...

...keskustelua...

CTRL/Z lopettaa keskustelun (control pohjassa paina z)

4. Lähetä vierustoverillesi MAIL-viesti!

```
$ MAIL
```

```
MAIL> SEND
```

```
To:      KAMUN_TUNNUS
```

```
Subj:    Fiilikset tällä hetkellä
```

```
Press CTRL/Z to exit, CTRL/C to cancel:
```

Kyllä on kuin olisin seitsemännessä taivaassa... :-)

(CTRL/Z)

```
MAIL> (CTRL/Z)
```

```
$
```

5. Luo itsellesi yksinkertainen LOGIN.COM -tiedosto:

```
$ CREATE LOGIN.COM
```

```
$ set terminal/inquire
```

```
$ set process/name="Oma nimi tms."
```

```
$ exit
```

(CTRL/Z)

```
$ @LOGIN
```

6. Kirjoittaudu ulos koneesta (MUISTA TÄMÄ A I N A LOPUKSI !!!)

\$ LOGOUT

ja kirjoittaudu uudelleen sisään (miten se nyt olikaan...)

7. Katso, keitä muita käyttäjiä on koneissa:

\$ SHOW USERS/FULL

8. Tutustu avustusjärjestelmään ja INFOon

\$ HELP

(pois pääsee joko tarpeeksi monella RETURNilla tai CTRL/Z:lla)

\$ INFO

9. Lähetä ryhmän ohjaajalle (KVEHKALAHTI) MAIL-viesti, jossa kerrot lyhyesti (edellisten tehtävien perusteella)

- mikä ajankohta esitetään komennon SHOW TIME -helpin esimerkissä? (päivämäärä ja kellonaika)
- mitkä ovat HYLKin modeemien puhelinnumerot? (ainakin 2 kpl)
- millä komennolla MAILissä voit vastata saamaasi viestiin?

LUENNOLLA KÄSITELTÄVIÄ ASIOITA KE 02.10.1991

Kokousjärjestelmät

- PortaCOM
- RNEWS

Kummatkin ovat käytössä HYLKA-koneessa.

PortaCOM

- käyttöliittymä joko englannin- tai suomenkielinen; komentopohjainen
- käynnistys komennolla COM (engl.) tai KOM (suom.)
- englanninkielistä käyttää useampi -> ehkä helpompi saada apua
- keskustelukieli suomi; joissain kokouksissa englanti
- kirjoittautuminen omalla nimellä muodossa "Etunimi Sukunimi"
- henkilökohtainen salasana (ERI KUIN VAX-SALASANA!)
- paljon erilaisia komentoja (ei aina niin loogisia)
- 'Kysy'-alkuisia kokouksia, joissa voi kysellä eri aiheista
- kaikkiaan muutama sata aktiivista kokousta ja käyttäjää
- jotkut kokoukset linkitetty muualle Suomeen

RNEWS

- käyttöliittymä englanninkielinen; kuvaruutu- tai komentopohjainen
- käynnistys komennolla RNEWS, kun ensin on sanottu SETUP RNEWS
- keskustelukieli englanti paitsi suomenlaajuisissa ryhmissä suomi
- ei omalla nimellä kirjoittautumista, mutta viesteissä nimi näkyy
- muutama keskeinen komento, jotka voi hoitaa myös erikoisnäppäimillä
- kokouksia pari tuhatta
- käyttäjiä useita tuhansia eri puolilla maailmaa
- jotkin kokouksista linkitetty PortaCOMiin

HARJOITUKSIA KE 02.10.1991

1. Kirjoittaudu koneeseen HYLKA
2. Kirjoittaudu PortaCOMiin
  - muista antaa nimesi muodossa "Etunimi Sukunimi", siis esim. Taito Teikäläinen
  - keksi salasana itsellesi ja muista se tästä lähin (HUOM! ko. salasana EI saa olla sama kuin VAX-salasanasi!)
3. Liity joihinkin (tai kaikkiin) seuraavista kokouksista (komennolla MEMBER <kokouksen nimi> - ei sulussa olevia tekstejä)
  - Moodi (Tilastotieteen opiskelijat)
  - Julkiset kokoukset
  - Kysy PortaCOMista
  - Kysy mikroista
  - Kysy: VMS ja käyttöympäristömme
  - Tiedotuksia & tiedusteluja
  - Valtsikan yleiskokous
  - Kysy: tilasto - ohjelmista
4. Lueskele muutama viimeinen viesti joka kokouksesta
  - only 10 (esim.)
5. Mene Moodi-kokoukseen ja kirjoita sinne viesti
  - join moodi
  - notice
  - (anna aihe ja kirjoita tekstiä)
  - !enter


```

1 1 SURVO MM Fri Oct 09 19:07:16 2020 D:\VANHAA\O\TILATK\ 100 100 0
1 *SAVE SUUNN / Suunnitelma
2 *LOAD INDEX
3 *
4 *
5 *
6 *
7 *
8 *ATK-JOHDANTOKURSSI TILASTOTIETEILIJÖILLE
9 *=====
10 *
11 *ma 23.09. klo 11-14
12 *
13 *Opettaja: Samuli
14 *Avustaja: Mikko
15 *
16 *- Kimmo tuo lerput & korput myytäväiksi
17 *- Samuli täyttää VAX-anomukset
18 *
19 *
20 *ke 25.09. klo 11-14
21 *
22 *Opettaja: Samuli
23 *Avustaja: Mikko
24 *
25 *
26 *ma 30.09. klo 11-14
27 *
28 *Opettaja: Kimmo
29 *Avustaja: Samuli
30 *
31 *
32 *ke 02.10. klo 11-14
33 *
34 *Opettaja: Kimmo
35 *Avustaja: Samuli
36 *
37 *
38 *ma 07.10. klo 11-14
39 *
40 *Opettaja: Mikko
41 *Avustaja: Kimmo
42 *
43 *
44 *ke 09.10. klo 11-14
45 *
46 *Opettaja: Mikko
47 *Avustaja: Kimmo
48 *
49 *
50 *

```